

Vážený pan
Mgr. Bohuslav Sobotka
Předseda vlády ČR
Předseda ČSSD

České Budějovice, 17. 2. 2017

Vážený pane premiére,

poslanci budou co nevidět hlasovat o novele zákona 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny, kterou sněmovně vrátil senát s mnoha pozměňovacími návrhy. Možná, že pár z nich teď váhá: jejich jihočeští a částečně i západočeští regionální kolegové jim našeptávají, jak hrozné následky by mohlo mít potenciální rozšíření území, ponechaných v Národním parku Šumava (NPŠ) samovolnému vývoji.

Bezzásahovost prý ohrozí ekonomický rozvoj obcí. Požadavkem bezzásahovosti v jádrových územích NPŠ prý ekologové a vědci chtějí vyhnat místní obyvatele, žijící zde po generace, ze Šumavy (ve skutečnosti těch „generací asi příliš mnoho nebylo, protože vzhledem k vystěhování Čechů před 2. světovou válkou a Němců po ní se skládá téměř 100% místního obyvatelstva z přistěhovalců po roce 1948 a jejich potomků). Nazvěme to stručně „Argument EKONOMIKA“.

Výsledkem bezzásahovosti je prý též úbytek zeleného lesa. Následkem toho prý dochází ke změnám vodního režimu a mizí vzdušná vlhkost. Vysychá prý nejen les, ale i studny obyvatelů Šumavy. O vodu prý přišel i pramen Vltavy. Nazvěme to „Argument SUCHO“.

Jak akutní jsou ve skutečnosti tyto hrozby? Nejde nakonec jen o plané poplašné zprávy? Podívejme se na to z odborného hlediska. Srovnajme si, jaká máme o věci data a co nám tato data říkají.

Celý problém je v podstatě sporem dvou stran, zjednodušeně řečeno „vědci vs. politici“. Jedna strana hájí vědecky podloženou tezi, že je třeba ponechat jádrová území Šumavy (zhruba polovinu současné rozlohy NPŠ) samovolnému vývoji, neboť jen ten zajistí přežití stovek druhů vzácných organismů, jež na Šumavě žijí. Jinak řečeno, jakákoliv lidská akce v takových ekosystémech nutně způsobí vyhynutí mnoha druhů. Toto tvrzení je podloženo mnohaletým zkoumáním stovek odborníků na jednotlivé skupiny organismů, milióny v terénu získaných dat, matematickými modely atd.

Vědecký návrh rozlohy a tvaru území, která mají být ponechána samovolnému vývoji, samozřejmě respektoval to, že taková území musí být poměrně daleko od lidských sídel, aby se tak nenarušoval život a blahobyt místních obyvatel. Je však třeba říci, že podle zkušeností ze světa právě blízkost takových území přitahuje množství návštěvníků, což následně přinese místním lidem značné zisky – mnohem větší než komerční využití takového území¹. To, že místním obyvatelům škodí něco zcela jiného než divočina, bylo pro oblast Šumavy jednoznačně prokázáno². Platí to i obecněji: z 10 nejbohatších obcí z více než 6000 obcí v ČR je 5 obcí uvnitř

¹ <http://www.ejes.cz/index.php/ejes/article/view/153/68>

² <http://ekolist.cz/cz/publicistika/rozhovory/kindlmann-ze-ochrana-divociny-zpusobuje-na-sumave-nezamestnanost-je-nesmysl>

nebo na okraji nějakého národního parku³. „Argument EKONOMIKA“ tedy padá – je to jen ničím nepodložená báchorka.

Novela Zákona o ochraně přírody a krajiny, připravená ministrem Brabcem, využila všechny dostupné výše uvedené české i světové vědecké poznatky jak pro zabezpečení optimální ochrany biodiverzity, tak i pro maximalizaci ekonomického profitu místních obyvatel. Není proto divu, že se za ni před pár dny postavilo bezmála 400 nej přednějších českých vědců, univerzitních profesorů, docentů, rektorů, prorektorů, děkanů a proděkanů, ředitelů ústavů Akademie věd a mnohých dalších.

Brabcova novela je v maximálním možném souladu s rezolucí o Šumavě, přijatou v Honolulu Světovým kongresem Mezinárodní unie ochrany přírody (IUCN) v roce 2016, a dále s rezolucemi a/nebo doporučeními následujících organizací týkajícími se NP Šumava:

- Společnosti pro biologii ochrany přírody (SCB), společně s IUCN nejvýznamnější světové organizace zabývající se ochranou přírody. Společnost pro biologii ochrany přírody sdružuje přes 5000 odborníků na biodiverzitu a profesionálních pracovníků v ochraně přírody z celého světa.
- Světové komise pro chráněná území (WCPA) pracující pod záštitou IUCN.
- Světového kongresu o divočině v Salamance (2013, přes 1500 delegátů).
- EFTEC - prestižní anglické firmy, která pro své zákazníky zpracovává hodnocení ekonomických nákladů, přínosů a řešení při rozhodování o krajině a přírodních zdrojích. EFTEC pracovala mj. pro Evropskou komisi, pro britská ministerstva, pro americkou, nizozemskou, finskou, kanadskou nebo jihoafrickou vládu, pro OSN, Světovou banku či Evropskou investiční banku.

... a dále tisíců českých i zahraničních odborníků a desítek nejvýznamnějších vědeckých organizací z ČR i celého světa. Jejich přehled a originály výše uvedených dopisů či rezolucí najdete na stránkách <http://www.sumava-kurovec.cz/>.

Protipólem tohoto vědeckého názoru je názor propagovaný několika regionálními politiky z Jihočeského a Plzeňského kraje. Prioritu v něm hraje údajná starost těchto politiků o to, aby rozšířením bezzásahovosti a dalšími body novely nedošlo k újmě místních obcí. Ve skutečnosti však těmto politikům jde s největší pravděpodobností o miliardové zisky s nimi spřátelených developerů a obchodníků s pozemky⁴. Tento názor není podložen naprosto žádnými empirickými daty, a pokud tito regionální politici nějaká data uvádějí, jde v naprosté většině o data zkreslená a/nebo vymyšlená⁵.

Za tímto názorem politiků nestojí ani jeden vědec, který je dosud v aktivním věku (pod 80 let) a tudíž neztratil kontakt s novými vědeckými poznatky a který zároveň pracuje v oboru, jenž má vztah k ochraně přírody a biodiverzity. Uvedení regionální politici sice tvrdí, že mají podporu svého „tábora“ vědců, avšak tito údajní vědci jsou jako yetti – regionální politici o nich sice mluví, ale nikdo je ve skutečnosti nikdy neviděl. Snad jedinou výjimkou je doc. Pokorný, rostlinný fyziolog, jenž se nyní věnuje především studiu vlivu hospodářských zásahů v krajině na vodní

³ <http://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/pavel-kindlmann-nemeli-by-bohati-starostove-modravy-a-kvildy-podporovat-umirajici-deti-na-ostravsku>

⁴ <http://ekolist.cz/cz/publicistika/rozhovory/kindlmann-pokud-se-ze-zakona-na-ochranu-prirody-a-krajiny-stane-bramboracka-pak-na-tom-vydelaji-spekulanti>
<http://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/pavel-kindlmann-pozemky-na-sumave-jako-miliardova-hra-pro-vice>

⁵ https://docs.google.com/file/d/OB_q_a1M5hm2zRXo5c2xIb3IULUK/edit

oběh, distribuci teplot a tím na místní a globální klima, vlivu odvodnění na povrchové teploty atd. Je autorem zmíněného „Argumentu SUCHO“. Tento argument byl s jistotou vyvrácen terénními daty⁶ - podrobněji viz Příloha 1.

Senát vrátil sněmovně návrh novely zákona 114/92 Sb. s řadou pozměňovacích návrhů, v nichž se v podstatě bezezbytku přiklání k žádnými daty ani solidním rozbořem neopodstatněnému názoru regionálních politiků, hájícímu zájmy hrstky developerů, obchodníků s pozemky a dřevařských společností. Senát však zcela ignoruje mnohaleté výsledky rigorózních vědeckých výzkumů prováděných desítkami, možná i stovkami vědců, a to nejen biologů, ale třeba i sociologů hledajících optimální kompromis mezi požadavky ochrany přírody a potřebami místních obyvatel.

Je absurdní, že stát na jedné straně investuje peníze do vědeckých výzkumů, ale senátoři pak tvoří legislativu zcela v rozporu s vědeckými fakty a zdeformují tak kvalitní a dlouho připravovaný návrh ministra Brabce. U kterého senátora jde o diletantství a u koho o úmysl a podlehnutí tlaku lobbistů, to si můžeme jen domýšlet.

Co z toho plyne? Návrh novely zákona o ochraně přírody a krajiny připravený ministrem životního prostředí Brabcem je zcela věrohodný, neboť prošel důkladnou oponenturou, jak je to obvyklé ve vědecké sféře. Oproti tomu to, co z toho vytvořil Senát na základě mnoha tvrzení podobných těm dvěma karikaturám „argumentů“, které jsem tu zmínil, je po odborné stránce paskvilem.

Připomínám, že ČR je členem v tomto dopise často zmiňované IUCN a jakožto taková je vázána i usneseními IUCN. Dále – a hlavně – je ČR členem EU a jakožto taková je vázána evropskými zákony, které senátní úpravy novely zcela ignorují. Přijetí senátních pozměňovacích návrhů by proto s největší pravděpodobností mělo pro ČR za následek i nedozírné finanční postihy ze strany EU.

S odkazem na vše výše uvedené Vás, vážený pane premiére, proto urgentně prosím, abyste vahou své osobnosti apeloval na poslance Parlamentu ČR, nechť hlasují pro novelu Zákona o ochraně přírody a krajiny, připravenou ministrem Brabcem a odhlasovanou Poslaneckou sněmovnou a nechť jednoznačně odmítnou devastující a diletantské pozměňovací návrhy, jež jim poslal zpět Senát ČR.

S uctivým pozdravem

Prof. RNDr. Pavel Kindlmann, DrSc.
vedoucí oddělení výzkumu biodiverzity
Czechglobe, AV ČR
Prokišova 7
37000 České Budějovice

Ústav pro životní prostředí
Přírodovědecká fakulta
Univerzita Karlova
Benátská 2
12801 Praha 2

⁶ <http://www.sumavskenoviny.cz/1256/postreh-ze-senatu/>
<http://www.casopis.ochranaprirody.cz/vyzkum-a-dokumentace/bezasahovy-rezim/>
<http://www.intersucho.cz/cz/mapy/>

- Coordinating Leading Author, Intergovernmental Platform for Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES), under the auspices of the United Nations
- Member of:
 - IUCN's World Commission on Protected Areas (WCPA)
 - IUCN's Species Survival Commission
 - IUCN's Orchid Specialist Group
 - IUCN's In Situ Conservation Committee of the OSG
 - Policy Committee, European Section, Society for Conservation Biology (SCB)

Kopie:

- Mgr. Richard Brabec, ministr životního prostředí
- Ing. Vladimír Dolejský, Ph.D., náměstek ministra životního prostředí
- Média

Příloha 1 – vyvrácení „Argumentu SUCHO“.

V jistých situacích jsou Pokorného argumenty validní – **permanentní** odlesnění na **velké** ploše může skutečně mít za následek změnu lokálního klimatu. To ukazují některá terénní data ze světa. V **konkrétním** případě Šumavy však tyto argumenty naprosto selhávají a chybí jim jakákoliv podpora terénními daty.

Své tvrzení o tom, že teplota v kůrovcem sežraném lese je mnohem vyšší, než v lese „zeleném“ podporuje Pokorný **jedním jediným** měřením termokamerou, navíc na zcela extrémním stanovišti (Třístoličník na hřebenu Šumavy)! Již na základní škole se děti učí, že pokud chceme něco naměřit v heterogenním prostředí, musíme měření opakovat. A pokud budeme chtít zjistit průměrnou výšku obyvatel Prahy, nepůjdeme ji měřit do Chuchle mezi žokeje rovinových dostihů, ani do školy basketbalistů. Na Šumavě je díky její heterogenitě potřeba stovek takových měření ve zcela náhodně vybraných lokalitách – viz metodicky správná biometrická měření samoobnovy prováděná Správou NPŠ na 408 náhodně vybraných plochách. Navíc – data z dataloggerů uvedená v naší knize⁷ jednoznačně prokazují, že žádný podstatný rozdíl mezi teplotou v „kůrovcovém“ a „zeleném“ lese neexistuje.

Pokorného tvrzení, že dochází ke změnám vodního režimu a mizí vzdušná vlhkost, už pro jistotu není podpořeno **vůbec žádným měřením** na území Šumavy. Pokorný se odkazuje na data z ciziny, kdy **permanentní odlesnění** skutečně mělo vliv na klima v krajině. Neuvádí však **ani jeden případ lesa napadeného kůrovcem** – při něm totiž nikdy nedojde k **permanentnímu odlesnění**: v původně „zeleném“ lese odumře následkem požeru kůrovcem většina dospělých stromů, avšak zůstanou zde ještě několik let uschlé kmeny a větve, které nižší patra biotopu aspoň částečně stíní. Po letech začnou mizet uschlé kmeny, avšak mezitím zde vyrostou nový zelený podrost. V lese tedy po kůrovcovém požeru nikdy nedojde ke skutečnému **permanentnímu odlesnění**, které by mohlo mít podstatný vliv na makroklima v dané oblasti.

Teoretický vliv na klima by mohly mít během kůrovcové gradace (2008-2012) vytvořené holiny. Jejich rozloha je však pouze cca 1500 ha, tedy něco kolem 2-3% celkové rozlohy lesů v NPŠ (55 tisíc ha). Je velice nepravděpodobné, že by tak malý zlomek rozlohy území měl podstatný vliv na jeho makroklima.

Je tu ještě druhý aspekt. Voda z lokality odchází několika způsoby: povrchovým či podzemním odtokem, vypařováním z povrchu a transpirací rostlin⁸. Mrtvé stromy samozřejmě netranspirují, proto tato část úbytku vody je v lese po požeru kůrovcem menší – transpirovat zde mohou pouze rostliny z podrostu. To kompenzuje možné zvýšení odparu vzhledem k potenciálnímu zvýšení lokální povrchové teploty.

Existují ještě mnohé další argumenty jednoznačně vyvracející „Argument SUCHO“. Např. Schneider ve svém článku⁹ usvědčuje Pokorného z omylů a zkreslování dat. Na dlouhodobých datech o odtocích z povodí modravského potoka ukazuje Hruška¹⁰, že bezzásahový režim nemá zásadní vliv na hydrologii šumavských povodí. To, že Šumava není ohledně deficitu zásoby vody v půdě v rámci ČR v žádném výjimečném postavení, dokazují navíc terénní data programu Intersucho¹¹ atd.

To, že vysychá nejen les, ale i studny obyvatelů Šumavy, už je jen básnická licence či naivita těch pár politiků, kteří Pokorného závěry bez znalosti věci papouškují. Nevyschl ani pramen Vltavy – ve skutečnosti byla pouze zanesená trubka, která ze skutečného a turistům těžko přístupného pramene přiváděla vodu k této uměle vytvořené turistické atrakci.

Závěr: Pokorného „Argument SUCHO“ není podložen žádnými validními terénními daty. Jeho měření trpí základními metodickými nedostatky. **Proto je „Argument SUCHO“ zcela nepodloženým tvrzením.**

⁷ http://www.infodatasys.cz/sumava/sumava2012_b.pdf

⁸ <http://www.ejes.cz/index.php/ejes/article/view/278/122>

⁹ <http://www.sumavskenoviny.cz/1256/postreh-ze-senatu/>

¹⁰ <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/vyzkum-a-dokumentace/bezzasahovy-rezim/>

¹¹ <http://www.intersucho.cz/cz/mapy/>